

δοῦκα τοῦ στόλου ἢ θαλασσοκράτορα χρηματίσαντα ἐν τῷ κατὰ τοῦ Βασιμούνδου πολέμῳ Ἀλεξίου τοῦ μεγάλου [Ἄν. Κομν. Ἀλεξάνδ. σελ. 365, 368, 376, 305 — 396. Paris.]. Τρίτον γινώσκουμεν *Στέφανον Κορτοστέφανον* τὸν ἐπὶ θυγατρὶ γαμβρὸν Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ, μέγαν δοῦκα τοῦ στόλου χρηματίσαντα καὶ τοῦτον ἐπὶ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ, υἱοῦ καὶ διαδόχου τοῦ Ἰωάννου [Νικητ. Χων. εἰς Μαν. σελ. 52. Paris.]. Τοῦτου υἱὸς ἦν ὁ κλειζόμενος *Ἀνδρόνικος Κορτοστέφανος*, ὁ πάππος δαλονότι τοῦ εἰς ἡν πεποιήθη τὸ ἐπιτύμβιον, μέγας δοῦξ καὶ στρατηγὸς αὐτοκράτωρ χρηματίσας ἐπὶ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ, καὶ πολλὰς κατὰ τῶν Οὐννων, Αἰγυπτίων, Ἐνετῶν, τοῦ τῆς Ἀντιοχείας δουκὸς Ράιμούνδου καὶ ἄλλων νίκας ἀράμενος, περὶ ὧν πολλὸς τοῖς ἱστοριογράφοις λόγος [Κίνναμ. Δ' θ', Γ' ζ'. — Χων. εἰς Μαν. σελ. 36, 98 ἐφ. 105, 111, καὶ εἰς Ἀλέξ. υἱὸν Μαν. σελ. 160]. Ἀμφίβολον ὥμως ἐστὶν ἂν εἰς τὸ γένος τῶν προσηρμένων, δηλαδὴ τοῦ ἀνωνύμου ἢ καὶ τοῦ Ἰσακίου, ἀνάγονται οἱ νεώτεροι οὗτοι Κορτοστέφανοι. Εἰ γὰρ, κατὰ Κίνναμον, τὸν τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου γαμβρὸν Στέφανον « *Κορτοστέφανον* σμικρολογούμενοι ἐκάλουον (βραχὺς γὰρ τὴν ἡλικίαν ἦν) » [Βιβλ. Γ' δ'], ἐπεισιν ἄρα εἰκάζειν τοῦτον γεγονέναι γενάρχη τῶν νεωτέρων Κορτοστεφάνων.

Στίχ. 7. Ἀντὶ *Πρό γενῶν*, ἀναγνωστέον *Προγόνων*. Ὁ νοῦς γὰρ ἐστίν, ὅτι ὁ κεῖμενος Ἀνδρόνικος πατρομητρόθεν ἦν ἐκσφράγισμα προγόνων βασιλέων μυριονίκων, οἳ οἱ περ ὄντως ὑπῆρξαν Ἀλέξιος, Ἰωάννης καὶ Μανουὴλ οἱ Κομνηνοί.

Στίχ. 10 Ἀντὶ *Ἰνδικτιῶνος*, ἀναγνωστέον Ἰνδικτιῶνα:

Κατὰ ταῦτα ἄρα τὸ ἐπιγράμμα ἔχει οὕτως:

Ἐνταῦθα κεῖται πορφυρόδαστος κλάδος,
Κομνηνόφοτος, ἀρετῶν πασῶν τύπος,
Κορτοστέφανος Ἀνδρόνικος γεννάδας,
Καὶ λοῖσθον Ἀντώνιος ἐν μονοτρόποις·
Δουκὸς μεγάλου τοῦ μυριαριστέως
Γιωνό· ἐκσφράγισμα πατρομητρόθεν
Μυριονίκων προγόνων βασιλέων.
Οἱ γοῦν ὁρῶντες τὴν σφοδρὴν τοῦ κειμένου,
Εὐχέσθε ταύτῃ πρὸς ψυχῆς σωτηρίαν·
Τὴν δωδεκάτην εὐρὴν Ἰνδικτιῶνα τέλος,
Τὴν εἰκάδα τρίτην τε Φεβρουαρίου,
Ἐτῶν τρεχούσης ἐξάκις χιλιάδος
Ἐπτακοσίων καὶ δέκα σὺν ἑπτάδι.

Καὶ τοῦτο δ' ὥς ἐκ περισσοῦ προστεθείσθω μοι, ὅτι καὶ ἑτέρα μὲν ὑπῆρχεν ἐν τοῖς Ἐλεγμαῖς, ἐπ' ὀνόματι τῆς Θεοτόκου τιμωμένη, ἥς τὸ *Τυπικὸν* σώζεται ἐν τοῖς χειρογράφοις τῆς Πατριαρχικῆς βιβλιοθήκης, τεταχμένον ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἀναγραφῇ

ὑπ' ἀριθ. ΣΞΕ'. Μεταφέρω δ' ἐνταῦθα ὅτι μοι περὶ τοῦ χειρογράφου τούτου ἐκεῖ γέγραπται:

« Τεῦχος εἰς ὕδρον συγκείμενον ἐκ φύλλων 74, γεγραμμένον δὲ καλῶς καὶ ἐπιμελῶς 1162 ἔτει. Φέρει τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην: — *Τυπικὸν τῆς σεβασμίας μονῆς τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῶν Ἡλίου Βωμῶν*, ἦτοι τῶν Ἐλεγμῶν, τῆς διακειμένης μὲν ἐν τοῖς μέρεσι τῆς Ἀνατολῆς, ἐν τῷ θέματι Ὁψικίου, ὑπὸ τὴν ἐνορίαν τοῦ Καταβολίου, τῆς ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν οὐσης πρότερον τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης Ἐκκλησίας, ἐλευθερωθείσης δὲ δι' Ὑπομνήματος πατριαρχικοῦ, τοῦ καὶ ἐπικυρωθέντος ἐπισθεν διὰ τῆς βασιλικῆς καὶ θείας χειρὸς καὶ τῆς κηρίτης βοῦλλης ἐκτεθὲν κατὰ θέλησιν καὶ ἀρέσκειαν ἐμοῦ τοῦ καὶ ἐλευθερώσαντος αὐτὴν Νικηφόρου τοῦ γεγονότος Μυστικοῦ, ἐπὶ βασιλείας τοῦ εὐσεβεστάτου, καὶ εὐτυχεστάτου, καὶ ἀνδρικωτάτου, καὶ ἐκ Θεοῦ ἐστεμμένου πορφυρογενοῦς αὐτοκράτορος κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ· γέρον ὑποτέπωσιν τῆς διαγωγῆς τῶν ἐν αὐτῇ μελλόντων διάγειν μοναχῶν, καὶ παρτοίαν ἄλλην διαγωγὴν καὶ κατὰστάσιν, ὥστε κατ' αὐτὸ διακυβευσθαι καὶ διεξάγεσθαι αὐτὴν τε τὴν πρωτότυπον· μονὴν τῶν Ἐλεγμῶν, τότε ἐν τῇ βασιλευμένῃ ὑν αὐτῇ μετόχιον αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ κατ' αὐτὴν τε καὶ ὑπ' αὐτὴν· γεγόμενον κατὰ μῆνα, ἐνδικτιῶνος [ι], ἐν ἔτει τῷ ςχό. — Διήρηται δὲ εἰς ΝΑ' κεφάλαια, καὶ πεπίστωται ἐν τῷ τέλει τῇ ἰδιοχείρῳ ὑπογραφῇ τοῦ ἐκθέντος αὐτοῦ, οὕτως: — Ὁ δοῦλος τοῦ κραταιοῦ καὶ ἀγίου ἡμῶν βασιλέως ὁ Μυστικός Νικηφόρος — ».

Ι. ΣΑΚΚΕΛΙΩΝ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Σαρδανάπαλος, τραγῳδία τοῦ Λόρδου Βύρωνος, μεταφρασθεῖσα ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ. Ὁ Τίτλος τῆς δούλης· καὶ Εὐγενία ὑπὸ Χρήστου Α. Παρμενίδου (1).

Ἡ τῆς νέας Ἑλλάδος φιλολογία, ὡς ἡ τῆς Ἀμερικῆς καὶ ἐν γένει ἡ τῶν νέων ἐθνῶν, φυσικῶς συνίσταται μᾶλλον εἰς μεταφράσεις καὶ μιμήσεις, ἢ εἰς ἔργα πρωτότυπα. Ἀλλ' οἱ Ἕλληνες πλουσιεκτοῦσι τῶν ἄλλων ὡς καταγόμενοι ἐκ προγόνων, ὧν τὰ ἐν πολέμῳ, τέχναις καὶ φιλολογίᾳ κατορθώματα ἐθαυμάσθησαν ὑφ' ὧν τῶν μεταγενεστέρων, καὶ ὡς κληρονομήσαντες γλῶσσαν πλουσιωτάτην καὶ ὡ-

(1) Περὶ τοῦ ποιήματος τούτου ἔγραψεν ὀλίγα ἡ Πανδώρα ἐν τῷ ΙΕ' τόμῳ σελ. 599· ἀσμένως δὲ δημοσιεύμεν καὶ τὴν ἀνωτέρω κρίσιν τοῦ Athenaeum, σπουδαίου περιοδικοῦ ἐκδομένου ἐν Λονδίνῳ.

ραιοτάτην, εἰς ἣν ἐναπεταμιεύθησαν ποιητικά, φιλοσοφικά, ῥητορικά καὶ ἱστορικά ἀριστουργήματα, ἅτινα οὐδέποτε ἡ ἀνθρωπότης θέλει ἀνεχθῆ νὰ ἀπολεσθῶσι. Τοιαῦτα ἐξοχα ὑποδείγματα ἔχουσα ἡ νέα τῶν Ἑλλήνων γενεὰ ἐμψυχούντα αὐτήν, καὶ τοιαῦτα ἐξείρετα πρότυπα πρὸς μίμησιν, κέκτηται πᾶν τὸ πρὸς σπουδὴν ὠθοῦν καὶ πᾶσαν εὐκολίαν πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἐξαιρέτου. Τὰ τοιαῦτα προνόμια καὶ τὰς παρεπομένας εὐθύνας οἱ Ἕλληνες γινώσκουσι. Δικαίως ὑπερηφανεύονται ἐπὶ τῇ δόξῃ τῶν προγόνων των, ἐκτιμῶσι δεόντως τὰ ἔργα αὐτῶν καὶ δεικνύουσιν ἀξιάπαινον ἐπιθυμίαν νὰ ἐπαναφέρωσι πῶς τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν κλασικὴν τῆς καθαρότητος καὶ δύνανται. Διάφορα ἀξιόλογα ἔργα ἐδημοσιεύθησαν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, διαλαμβάνοντα τὰς «*Ἐπιστολάς τοῦ Φωτίου*,» ἐσχάτως καταχωρισθείσας εἰς τὰς στήλας μας, — διήγημα πρωτότυπον καὶ ἐντονον, ἐπιγραφόμενον «*ἡ Χαρτίνη*,» ἐκ τῆς γραφίδος τοῦ ποιητοῦ Π. Σούττου, — μετάφρασιν ἐκ τῶν βίων τοῦ Πλουτάρχου ὑπὸ Ῥαγκῆ, — καὶ ἄλλην ἐκ τοῦ Λαμαρτίνου «*Ποιητικαὶ Μελέται*,» ὑπὸ Βλάχου. Ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπάρχει φιλολογικὸς σύλλογος διὰ τὴν καλλιέργειαν τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης.

Μεταξὺ ἄλλων συντελεσάντων εἰς τὴν φιλολογικὴν ἀναγέννησιν τῆς νέας Ἑλλάδος εἶναι ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἀνωτέρω ἔργου, ὅστις κατὰ τὸ διάστημα εἴκοσι περίπου ἐτῶν καὶ κατὰ διαφόρους περιόδους συνεισέφερεν εἰς τὴν φιλολογίαν τῆς πατρίδος αὐτοῦ. Τὰ ἔργα τοῦ ὑπῆρξαν κυρίως ποιήσεις καὶ μεταφράσεις, μεταξὺ δὲ τῶν τελευταίων καὶ ἡ μετάφρασις εἰς τὴν νεωτέραν Ἑλληνικὴν ἐκ τοῦ Ῥόσκου «*Βίος Λαυρεντίου τοῦ ἀπὸ Μεδίκων*.» Εἰς τὸν πρόλογόν του, χρονολογούμενον ἐκ Μάιτζεστερ, παρουσιάζει τὸ παρὸν ἔργον ὡς προϊόν ὠρῶν ἀνέσεως δαπανωμένων εἰς τὰς προσφιλεῖς του μελέτας. Φαίνεται ὅτι ὑπεκινήθη νὰ ἐκλέξῃ πρὸς μετάφρασιν ἔργον τοῦ Λόρδου Βύρωνος, ὑπὸ τῆς ἀναμνήσεως τῶν πράξεων τῆς ἐξοχότητός του ἐπὶ τῷ ζητήματι τῆς ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας, διότι φροντίζει νὰ ὑπενθυμίσῃ τῷ ἀναγνώστῃ του ὅτι ὁ Βύρων θεωρεῖται ὑποδεέστερος τοῦ δαυμονίου Σαϊκσπέρου κατὰ τὴν δραματικὴν τέχνην, καὶ ὅτι δὲν ἐξέλεξε τὸ εἰδικὸν τοῦτο ἔργον τοῦ Βύρωνος ὡς τὸ μᾶλλον φημιζόμενον ἢ ὡς ἀπηλλαγμένον σφαλμάτων, ἀλλὰ «*διότι συνετέθη κατὰ τοὺς κανόνας τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ δράματος, ἀφαιρεθέντος τοῦ χοροῦ, καὶ γέμει ὠραίου ποιητικοῦ αἰσθήματος, πρωτοτύπων εἰκόνων, καὶ ζωηρῶν διατυπώσεων χαρακτῆρος*,» ὧν τὸ πρῶτιστον καλλώπισμα ὑπάρχει ἡ Ἑλληνὶς αἰχμάλωτος Μύρρα. Ἄλλος λόγος διδόμενος εἶναι ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ συντελέσῃ κατὰ τι εἰς

τὴν βελτίωσιν τοῦ Ἑλλ. δράματος, ὅπερ νῦν εὐρίσκειται εἰς τοιαύτην κατὰστασιν, ὥστε φέρει ὄνειδος εἰς τὸ ἔθνος ὅπερ κομπάζει ὡς δημιουργήσαν τὴν δραματικὴν ποίησιν. Ἄν καὶ ὁ συγγραφεὺς δὲν προστίθετο τὴν παράστασιν τοῦ ἐπὶ θεατρικῆς σκηνῆς, οὐδὲ λίαν ἐπιτυχῶς ἐφαρμόσιμον εἶναι ἐπ' αὐτῆς, δὲν φαίνεται ὅμως νὰ θεωρῇται τοῦτο ὡς ἀντίρρησης διὰ τὴν χρῆσιν του. Τὸ ἐκλεχθὲν μέτρον εἶναι οἱ ἐξάποδες ἱαμβικοὶ, κανονίζόμενοι οὐχὶ ὑπὸ ποσότητος, ὡς καὶ τὸ ἀρχαῖον δράμα, ἀλλ' ὑπὸ τονισμοῦ καθὼς εἰς τὴν γλῶσσάν μας, ὅστις εἶναι κατὰλληλότερος νὰ δώσῃ πιστὴν μετάφρασιν τῆς τε γλώσσης καὶ τοῦ πνεύματος τοῦ πρωτοτύπου.

Καί τοι ὁ μεταφραστὴς δὲν ἔκαμεν ὀλίγας παρεμβολάς, ὧν ἀξιοσημείωτον παράδειγμα δυνάμεθα εἰδικῶς νὰ ἀναφέρωμεν τοὺς πρώτους ἐπτὰ στίχους τῆς τρίτης πράξεως, οἵτινες εἰς τὴν μετάφρασιν κατέχουσιν ἀκριβῶς τὸ διπλοῦν ἢ εἰς τὸ πρωτότυπον, — καὶ ἐνίοτε παρέλιπεν ἓνα ἢ δύο στίχους παρουσιάζοντας δυσκολίαν τινὰ, ἐντούτοις τὸ ὅλον διεύθυνεν οὕτως, ὥστε ἐτήρησε τὴν ἐννοίαν μετ' ἀκριθείας, δεικνύων ἐντελῇ γνῶσιν τῆς γλώσσης μας, καὶ χορηγῶν εἰς τοὺς κλασικοὺς φιλόλογους Ἀγγλοὺς ἐπωφελεῖ μέγα ὅπως ἐξοικειωθῶσι μὲ τὴν νεοελληνικὴν. Τινὰ ἐκ τῶν μᾶλλον ζωηρῶν χωρίων διακρίνονται δι' εὐγλωττίας καὶ ὠραιότητος, οὐχὶ ἐντελῶς ἀνάξια τῶν θείων κλασικῶν πρωτοτύπων τῶν ἀρχαίων χρόνων, μολονότι, ὡς ἐπόμενον, ἤττον καθαρεύοντα εἰς τε τὰς φράσεις καὶ εἰς τὸ ἰδίωμα.

Ὁ τίτλος τῆς *δοῦλης* εἶναι ἱστορικὸν ποίημα σκοποῦν νὰ ὑπάρξῃ οὐχὶ ἀπλῶς ἀνάμνησις τοῦ παρελθόντος, ἀλλ' ἐπίσης εἰκὼν τῆς Ἑλλ. ζωῆς κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς παρούσης ἐκατονταετηρίδος καὶ ἡχὼ τῆς περιόδου, ἥτις εἶδε τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἥτις βαθμὴδὸν ἤρξατο νὰ ἐξαλείφεται ἐκ τῆς μνήμης τῶν συγχρόνων.

«*Ἡ Εὐγενία*,» τὸ ἄλλο ἔργον τὸ ἀναφερόμενον ἐν τῇ κορωνίδι, ὁμοιάζει μὲ τὸ τελευταῖον ὡς ὃν ἱστορικὸν καὶ ἀναφερόμενον εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ἀνεξαρτησίας· ἀλλὰ διαφέρει ἐκείνου ὃν πεζὸν διήγημα εὐρισκόμενον εἰς ἓν ἐπεισόδιον τοῦ ἐθνικοῦ τούτου κινήματος, καὶ συνδέον πράγματα ζῶντα ἔτι εἰς τὴν μνήμην πολλῶν μὲ τινὰς προσωπικὰς ἀναμνήσεις. Ὁ συγγραφεὺς ἐπικαλεῖται τοὺς συμπολίτας τοῦ πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τῆς ἱστορικῆς ἀκριθείας ἀπάσης τῆς εἰκόνος ὡς καὶ τῶν λεπτομερειῶν.

Ἐκτὸς τῶν τριῶν ἀνωτέρω ἔργων, ὑπάρχουσι τρία ἄλλα συντομώτερα, — μετάφρασις ἐκ τοῦ μελαγχολικοῦ ποιήματος τοῦ Βύρωνος «*τὸ ὄνειρον*,» ἑτέρα, ἡ μᾶλλον μίμησις ἐκ τοῦ Βίκτωρος Οὐγγῶ «*ὁ Πατροκλόνος*,» καὶ ποιητικὴ τις σκιαγραφία ὀνομαζομένη «*τὸ δράμα τοῦ πρίγκηπος Ἀλφρέ-*

δου, » ἥτις ἐγράφη κατὰ τὸν προξενθέντα ἐνθουσιασμόν ὑπὸ τῆς προσφορᾶς τοῦ Ἑλλ. στέματος εἰς τὴν βασιλικὴν τοῦ ὑψηλότητος. Ὁ συγγραφεὺς προσεπάθησε, λέγει, νὰ ἐκθέσῃ τὸ συμβάν τοῦτο οὐχὶ ὡς γέννημα ἐπαναστατικῶν παροξυσμῶν, οὐδ' ὡς ἀποτέλεσμα ὀλιγαρχικοῦ ὑποκινήματος, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς εὐχὴν τοῦ Ἑλλ. λαοῦ διὰ συνταγματικὴν ἐλευθερίαν καὶ πολιτικὴν πρόοδον. Φρονεῖ ὅτι ἂν καὶ ἡ προσφορὰ ἀπερρίφθη, ἕνεκα φρονίμων λόγων, ἐντούτοις ὠδήγησεν εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ παρόντος βασιλέως καὶ εἰς τὴν ἑνωσιν τῶν Ἰονίων νήσων μετὰ τὸν βασιλεῖόν του, τὰς ὁποίας περιγράφει ὡς πολύτιμον προικοδόμημα τῆς νέας δυναστείας.

— — —

Ἀναγινώσκουμεν ἐν τῷ Βιβλιογραφικῷ Δελτίῳ τῶν Παρισίων τῆς 25 Ἰουλίου τὰ ἑξῆς:

« Ὁ δεῦτερος τόμος τῆς Συλλογῆς τῶν Συνθηκῶν τῆς Ὀθωμανικῆς Πύλης μετὰ τῶν ἑνῶν Δυνάμεων ὑπὸ τοῦ βαρὸνου Τέστα (παρὰ τῷ βιβλιοπώλῃ Ἀμυό), ἐξεδόθη πρὸ μικροῦ. Περιέχει δὲ τὸ τέλος τῶν ἐγγράφων τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν ἐκστρατείαν τῆς Αἰγύπτου ἀπὸ τοῦ 1799 μέχρι τοῦ 1808, καὶ τὴν πλήρη σειρὰν τῶν ἐγγράφων τῶν ἀφορώντων τὴν συνθήκην τοῦ 1802, τὰς πρὸς τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ αὐτοκρατορικοῦ τίτλου Ναπολέοντος τοῦ Α' διαπραγματεύσεις (1804—06), τὸ Ἑλληνικὸν ζήτημα (1829—35), τὴν Αἰγυπτιοτουρκικὴν διαφορὰν τοῦ 1823, τὰς ἀνατολικὰς ὑποθέσεις ἀπὸ τοῦ 1839 μέχρι τοῦ 1840, τὴν σύμβασιν τοῦ 1838 καὶ τὸ ζήτημα τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζ ἀπὸ 1774 μέχρι τοῦ 1804. »

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ.

ΠΑΤΕΡΙΝΟΣ ΧΑΙΡΕ.

Κατὰ τὸ 1857, ὅτε ἐν τῇ κωμοπόλει Κυπαρροῦ τῆς Χειμάρρας διατέλουν διδάσκων, περιηγηθεὶς χάριν ἀρχαιολογικῶν ἀνακαλύψεων τοὺς πλήρεις ἀρχαιοτάτων Κυκλωπεύων ἐρείπων λόφους τῶν πέριξ κωμῶν καὶ χωριδίων τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ἀνεκάλυψα ἐν πρώτοις τὴν ἄνωθεν ἐπιγραφὴν, ἐν τῷ χωρίῳ «Λούκοθον», ἐν τῷ γυναικῶν ἐκκλησίᾳ τινός, ἐν τῷ ἀνατολικῷ ἄκρῳ τοῦ χωρίου κειμένης, ἄνωθεν δηλ. τῆς ἐκεῖσε πολυκρούνου κρήνης, τῆς παρὰ τὴν δημοσίαν ὁδὸν καταρρέουσας· ἐστὶ δὲ ἡ ἐπιγραφὴ ἐπὶ πλακῶς ἐν δυσὶ τμήμασι τεθλασμένης, μαρμαροειδοῦς, λειοτάτης ἄνωθεν, ἃ τε λαμπρῶς ἐξεσμένης ἢ τετορνευμένης, ἀλλ' ἀττημελῶς ἐρριμμένης ἢ ἐστρωμένης, ἐπὶ τινὶ γωνίᾳ τοῦ ὡς εἴρηται γυναικῶνος τῆς ἐκκλησίας. Ἐπάνω δὲ μάλιστα τῆς πλακῶς οἱ βάρβαροι ποιμένες, ὥρα χειμῶνος (καθὸ παρεκκλησίῳ ἐντος τοῦ ναοῦ), ἤναπτον πῦρ. Ἀλλ' ὅμως καὶ τοὶ τοῦ πυρὸς ἄνωθεν τῆς πλακῶς, ἀπὸ ἀμνημονεύτων χρόνων, μυριάκις ἀφθέντος, κατ' οὐδὲν ἐβλάψε τὸ ὄραϊον καὶ ζωηρὸν

τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς, καὶ τῶν ἐπὶ ἀριστουργίᾳ κατὰ χαρᾶν γραμμῶν καὶ ἑτέρων συμβόλων, δίκην βότρυος ἀνθέων παριστανομένων· ἅτινα οὐκ ἠδυνήθην ἀπομιμηθῆναι, ὡς ὄντως ἐστὶ κατὰ χαρᾶν τεχνικῶς· οὔτε τὸν ἀποχρῶντα χρόνον εἶχον, ἅτε δὴ διερχόμενος σπουδαίως διὰ τὴν πατρίδα μου, καὶ κεκληκυίας οὔσης τῆς ἡμέρας, ἐσπευσμένως ἀντέγραψα. Σημειωτέον δὲ ὅτι, οὐ πολὺ μακρὰν τοῦ χωρίου, πρὸς ἀνατολὰς, σώζονται κατὰ τὴν ὁδοῦ τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας πόλεως «Δόκνης»· ὁ δὲ περὶ οὗ ὁ λόγος ἄνωθεν ναός, ἐφ' οὗ ἡ ἐπιγραφὴ, ὡς εἴκειν, ἦτο τὸ πάλαι ναὸς Ἑλληνικός, μεταβλήθει· ἐπειτα εἰς χριστιανικόν. Ἡ πλάξ φαίνεται ὅτι ἦτο ἐπιτάφιος, διότι τοιοῦτο καὶ τὸ σχῆμά της· ἐχρήσαντο δὲ μετὰ κτερὸν οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἐκβαρβαρωθέντες χριστιανοὶ εἰς στρώσιν τοῦ ναοῦ. Προσθετέον δὲ, διὰ περιέργειαν, ὅτι ὅτε ἀντέγραφον τὴν ἐπιγραφὴν, βάρβαροί τινες νέοι τοῦ χωρίου, Ἀλβανοὶ, ἐθεώρουν με παρεστῶτες, ἀποροῦντες καὶ καγχάζοντες. Ἐγὼ δὲ προέτρεψα αὐτοῖς ἵνα μὴ ἄπτωσιν ἄλλοτε πῦρ καὶ παραβιάπτωσι τὴν πλάξ, ἐπειδὴ ἐν τῶν τμημάτων αὐτῆς, πιθανόν ἐκ τοῦ πυρὸς ἀποκατέστη ὅλος ἄμορφον, μάλιστα τὸ προμετώπιον, ἐνθα καὶ ἄνωθεν γράμματα δυσδιάκριτά εἰσιν, διασωζομένου μόνου τοῦ μεγαλητέρου τμήματος, ἐντος πλέον τῆς σπιθαμῆς παχέος.

ΣΥΜΦΟΡΕ ΧΑΙΡΕ.

Ἡ δὲ ἐπιγραφὴ αὕτη γέγραπται ἐν τῷ μετώπῳ τινός ἀγαλματοειδοῦς πετρίνης εἰκόνης, ἀναθεωρηθείσης παρὰ τινος χωρικοῦ, διὰ δικέλλης ἐργαζομένου ἐν τῷ κήπῳ του, πλησίον τῆς οἰκίας του. Ἡ ἀγαλματίνος αὕτη εἰκὼν φαίνεται, πιθανῶς, νὰ παριστάνῃ θανόντα νέον πλούσιον. Φέρει δὲ τὴν προτομὴν τοῦ θανόντος κατὰ τὸ στήθος μέχρι τῆς ζώνης, ἐντός κοίλου τετραγώνου λίθου, λίαν παχέος. Κεῖται δὲ εἰσέτι καὶ νῦν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ἰδίου χωρικοῦ, ἐν τῷ ἀλβανικῷ χωρίῳ «Γασόραϊ», οἰκουμένῳ ἐπὶ τοῦ παρόντος μικτῶς, ὑπὸ Ὀθωμανῶν δηλ. καὶ χριστιανῶν ἀρειμανίων.

Εὐχῆς ἔργον ἤθελεν ἦτο νὰ περιηγεῖτό τις τῶν διασήμεων ἀρχαιολόγων τὰ ἀρχαιολογικὰ μέρη τῆς Ἠπείρου, ὡς λ. χ. τὴν περιώνυμον Φοινίκην, Καμένιτσαν, τὴν Μονὴν «Μεσοποτάμου», ἥτις παρὰ τὸν Σιμόεντα ποταμὸν (κοινῶς Βίστριτσα) ἐκτισται, καὶ ἐν ἣ σώζονται τὰ λαμπρὰ ἐκεῖνα ἐρείπια, ἐν τῷ ναῷ τῆς Μονῆς, τῷ ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Νικολάου, οὗ τὸ τεῖχος, ἐνὸς πήχεως ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, καὶ οἱ στύλοι τῆς πύλης, σώζονται ἀκέραια, ἐν οἷς ἀνάγλυφα, λέοντες, χοῖροι, ὄφεις, ἐπὶ πετρῶν τετραγώνων, καὶ ἀκριβῶς διὰ τῆς ἀρχαίας τεκτονικῆς ἐρραμμένων, θέαμα κινεῖν εἰς θαυμασμόν τὸν περιηγητὴν, ἅτε ἀριστοῦργημα τῆς ἑλληνικῆς καλλιτεχνίας. Πολλὰ ἐν τοῖς κόλποις καὶ τῷ στήθει τῆς Ἠπείρου ἐγκαινται κειμήλια τέχνης.

Ἐν Δροδιάνῃ τῆς Ἠπείρου.

ΠΑΝΟΣ ΠΕΤΡΙΔΗΣ

ἐκ Δροδιάνης Δελφίνου ἐν τῇ Ἠπείρῳ.